

Розділ перший

Блекторн раптово прокинувся. На мить йому здалося, що він спить, бо ж довкола неймовірна кімната, на суші. Маленька, чистісінька, застелена м'якими килимками. Він лежав на товстім укривалі, а інше лежало на ньому. Стеля зроблена з полірованого кедр, а стіни — з квадратних кедрових рейок. Їх покривав непрозорий папір, що приємно приглушував світло. Поруч стояла червона таця з мисочками. В одній були холодні варені овочі, він вовком накинувся на них, ледь зауваживши пікантний смак. У другій — рибна юшка, її він теж осушив. У третій — густа каша, пшенична чи ячна, він їв її руками та швидко спорожнив миску. У довгуватому гарбузі стояла вода, тепла й дивна на смак — гіркувата і пряна.

Його погляд упав на розп'яття в ніші.

«Цей будинок португальський або іспанський, — подумав із жахом. — Це Японія? Чи Китай?»

Стінна панель відсунулася. Біля дверей навколішки стояла присадкувата круглолиця жінка середніх літ. Вона вклонилась і всміхнулася. Шкіра золотава, очі чорні та вузькі, довге чорне волосся доладно зібране ззаду. Вбрана в сірий шовковий халат і білі сандалі на товстій підшві, талію обвивала широка пурпурова стрічка.

— Гошюджінсама, гокібун ва ікага десу ка? — промовила вона. Блекторн спантеличено вирячився на неї, жінка почекала, а потім повторила.

— Це Японія? — запитав він. — Японія? Чи Китай?

Жінка однаково не розуміла його, лише витріщалася, а тоді сказала ще щось, незрозуміле для нього. Аж ось Блекторн уторопав, що голий. Одягу ніде не було видно. Жестами він показав їй, що хоче вдягнутися. Потім вказав на миски з їжею, і жінка зрозуміла, що гість досі голодний.

Вона всміхнулася, вклонилася і зачинила двері.

Знесилено Блекторн упав на спину, від неприємної нудотної нерухомості підлоги паморочилося в голові. Не без зусиль спробував зібратися з думками. «Пригадую, як ми підняли якір, — думав він. — З Вінком. Гадаю, то був Вінк. Ми зайшли в бухту, корабель наскочив

носом на мілину і спинився. Ми чули, як хвилі розбиваються об берег, але все було гаразд. На березі виднілися вогні, а тоді я опинився у своїй каюті в темряві. Нічого не пам'ятаю. Темряву прорізало світло, почулися чужі голоси. Я говорив англійською, потім португальською. Один з тубільців говорив португальською. Чи, може, він був португальцем? Ні, гадаю, місцевий. Я запитав у нього, де ми є. Не пригадую. Потім ми знову опинилися на рифі, здійнялася велика хвиля і винесла мене в море, я тону. Було холодно. Ні, море було тепле, ніби шовкова ковдра товщиною із сажень*. Мабуть, вони витягли мене на берег і принесли сюди».

— Певно, це ліжко здалося мені м'яким і теплим, — мовив він. — Ніколи раніше не спав на шовку.

Слабкість здолала Блекторна, він провалився у сон без снів. Коли прокинувся, у глиняних мисках було ще більше їжі, а його одяг охайно склали поруч. Одіж випрали, випрасували й зашили крихітними вишуканими стібками.

Проте ніж зник, як і ключі.

«Треба якнайшвидше дістати ніж, — подумав Блекторн. — Або пістоль».

Перевів погляд на розп'яття. Попри страх, збудження посилювалося. За своє життя він наслухався легенд, що ходили серед штурманів і моряків, про неймовірні багатства таємної імперії Португалії на сході, де язичників, навернених у католицизм, тримали за рабів, де золото дешеве, як чавун, а смарагдів, рубінів, діамантів і сапфірів — як гальки в морі.

«Якщо вони справді католики, — сказав він собі, — може, і решта правда. Багатства. Так. Що швидше я озброюся, повернуся на борт "Еразмуса" і стану за гармату, то краще».

Блекторн з'їв їжу, одягнувся і встав, хитнувшись, — почувався не у своїй тарілці, як завжди на суші. Бракувало черевиків. Злегка погойдуючись, рушив до дверей, витягнув руку вперед, щоби знайти рівновагу, та легкі рейки не витримали його ваги й розлетілися на друзки, пошматувавши папір. Штурман випростався. Знічена жінка в коридорі втупилася на нього.

— Вибачте, — через власну незграбність Блекторн почувався на диво збентеженим. Чистоту кімнати спаплюжено. — Де мої черевики?

Жінка порожньо дивилася на гостя. Він терпляче перепитав її жестами, вона побігла по коридору, стала навколішки, відчинила інші рейкові двері й кивнула йому. Неподалік почулися голоси та

* Морський сажень, або фатом, — британська міра довжини, що дорівнює 1,8 м.

шум проточної води. Блекторн пройшов крізь двері й опинився в іншій кімнаті, також майже порожній. Та виходила на веранду зі сходами, що вели до невеликого саду, оточеного високим муром. Біля головного входу стояли дві літні жінки, троє дітлахів у червоних халатах і літній чоловік, вочевидь садівник, з граблями в руці. Вони поважно вклонились і низько опустили голови.

На свій подив, Блекторн помітив, що старий був голим, лише куценька пов'язка на стегнах прикривала його добро.

— Доброго ранку, — озвався штурман до них, не знаючи, що сказати. Вони так і завмерли в поклоні.

Він зніяковіло дивився на незнайомців, а тоді незграбно вклонився у відповідь. Вони враз виструнчились і всміхнулися йому. Старий вклонився ще раз і повернувся до роботи в садку. Діти витріщилися на Блекторна, а потім засміялись і чкурнули геть. Жінки зникли у глибині будинку. Але моряк відчував на собі їхні погляди.

Він побачив свої черевики внизу сходів. Не встиг їх підняти, як жінка середніх літ опустилася на коліна й допомогла йому взутися, він засоромився.

— Дякую.

На мить задумався, а тоді показав на себе:

— Блекторн, — повільно сказав він. — Блекторн, — а тоді показав на неї: — Як вас звуть?

Вона дивилася на нього й не розуміла.

— Блек-торн, — показав він на себе й повторив чіткіше, а потім знову показав на неї: — Як вас звуть?

Вона насупилася, аж раптом до неї дійшло. Жінка показала на себе й мовила:

— Онна! Онна!

— Онна! — повторив Блекторн, гордий собою. — Онна.

Вона радісно кивнула:

— Онна!

Садок був не схожим на жоден з тих, що він бачив раніше: маленький водоспад, струмок і місток, доглянуті доріжки з гальки, каміння, квіти й чагарники. «Тут так чисто, — подумав моряк. — Так охайно».

— Неймовірно, — промовив.

— Немуіро? — догідливо перепитала жінка.

— Не зважайте, — відповів він. Не знаючи, що ще зробити, просто махнув їй рукою. Вона слухняно вклонилась і пішла.

Блекторн сів під теплим сонцем, притулившись до стовпа. Досі кволий, він спостерігав, як старий прополює і без того чистий садок.

«Цікаво, де решта. Капітан-генерал іще живий? Скільки днів я проспав? Пам'ятаю, що прокидався, їв і знову спав, але ні їжа, ні сні не могли мене задовольнити».

Діти пронеслися повз, наздоганяючи одне одного, і йому ставало незручно перед ними через наготу садівника. Коли той нагинався, усе проглядалося, і Блекторна дивувало, що діти немов не помічали цього. Він бачив дахи з черепиці й соломи на будівлях за муром, а вдалині — високі гори. Різкий вітер розганяв на небі хмари. Бджоли збирали мед, стояв погожий весняний день. Тіло благало про сон, але Блекторн змусив себе підвестись і пішов до садових дверей. Садівник усміхнувся, вклонився і побіг відчиняти двері, а потім вклонився і зачинив їх за ним.

Село розкинулося довкола гавані у формі півмісяця, що виходила на схід. Гора спускалася до самого моря, біля її підніжжя стояло приблизно двісті будинків, не подібних на ті, що він коли-небудь бачив. Угорі лежали терасові поля, а ґрунтові дороги вели на північ і південь. Унизу набережна була вимощена бруківкою, з берега в море вела кам'яна рампа. Гарна спокійна гавань і кам'яний пірс, чоловіки із жінками чистили рибу і плели сітки, а з північного боку будували незвичайного вигляду човен. Далеко в морі, на сході та півдні, виднілися острови. Десь там, за небосхилом, мали бути рифи.

У гавані було багато інших химерних човнів, переважно рибальських. Деякі з одним великим вітрилом, деякі з веслами — гребці працювали стоячи замість того, щоб веслувати сидячи, як це робив би Блекторн. Декілька човнів ішли в море, декілька направлялися до дерев'яного причалу, а «Еразмус» справно стояв на якорі за п'ятдесят ярдів від берега, на достатній глибині. «Хто це зробив?» — подумки запитав штурман. Поруч стояли човни з місцевими на борту. Але він не бачив нікого зі своїх. Де ж вони могли бути?

Він розглядав село, коли відчув, що люди дивляться на нього. Вони побачили, що незнайомиць їх помітив, і вклонилися, Блекторн вклонився у відповідь, досі почувуючись незручно. Усі навколо знову радісно заметушилися, люди дрібцювали туди-сюди, зупинялись, торгувалися, кланялись одне одному, забувши про нього, зливалися у хмару барвистих метеликів. Однак дорогою до берега штурман відчував, що до нього прикуті погляди з кожного вікна і дверей.

«Якісь вони дивні, — міркував він. — Річ не лише в одязі та поведінці. У них немає зброї, — вразила його думка. — Ні мечів, ні рушниць! Як так?»

Уздовж вулиці вишикувалися відчинені крамниці, забиті дивними товарами й баулами. Підлоги магазинів були підняті, продавці

та покупці стояли навколішки або сиділи навпочіпки на чистих дошках. Більшість носили колодки чи сандалі з очерету, дехто був взутий у ті самі білі сандалі на товстій підошві, ремінці яких проходили між великим пальцем ноги й наступними, але ці люди колодки й сандалі залишали на вулиці, у грязюці. Вони мили босі ноги та взували чисті сандалі, що чекали на них усередині. «Розумно, якщо подумати», — побачене справило на Блекторна враження.

Тоді він помітив, що до нього наближається пострижений чоловік, і страх прокотився нудотою від яєчок до шлунка. Священник вочевидь був португальцем або іспанцем і хоч одягнувся у простору жовтогарячу одежу, мав вервицю і розп'яття на поясі, та холодна ворожість на обличчі говорила сама за себе. Його одяг був покритий дорожнім брудом, а черевики європейського стилю заляпані багнюкою. Він дивився на «Еразмус» у гавані, і Блекторн знав, що священник впізнав у тому голландський або англійський корабель — нове для більшості морів, легке, швидкохідне торгово-військове судно, побудоване за зразком англійських каперів, що наробили стільки лиха на іспанському узбережжі. Священника супроводжував десяток тубільців, чорноволосях і чорнооких, один з них був одягнений так само, як він, хіба що мав капці з ремінцями. Інші були вбрані в різноколірні халати, вільні штани або просто набедрененики. Але ніхто не мав зброї.

Блекторн захотів утекти, поки ще не пізно, але розумів, що йому не стане сили, і сховатися було ніде. Зі своїм зростом, розміром і кольором очей він чужинець у цьому світі. Моряк притиснувся спиною до стіни.

— Хто ви? — запитав священник португальською. Товстий, смаглявий, вгодований чоловік років двадцяти п'яти, з довгою бородою.

— Хто ви? — витріщився на нього Блекторн.

— Це нідерландський капер. Ви єретик, голландець. Ви пірати. Нехай Бог змилується над вами!

— Ми не пірати. Ми мирні торговці, та не для наших ворогів, звісно. Я штурман того корабля. Хто ви?

— Отець Себастіо. Як ви тут опинилися? Як?

— Нас викинуло на берег. Що це за місце? Японія?

— Так. Японія. Ніппон, — нетерпляче мовив священник. Він повернувся до одного з чоловіків, найстаршого, малого й сухотилого, із сильними руками й мозолистими долонями, з поголеною маківкою і зібраним у тонку косу волоссям, так само сивим, як і брови. Священник заговорив до нього японською, запинався і показував на Блекторна. Усі вони були шоковані, а один чоловік перехрестився, ніби шукав захисту.

— Голландці — єретики, бунтівники й пірати. Як вас звати?

— Це португальське поселення?

Очі священника налилися кров'ю.

— Староста села каже, що доповів владі про вас. Ваші гріхи вас наздогнали. Де решта екіпажу?

— Ми збилися з курсу. Нам потрібна лише їжа, вода й час, щоб полагодити корабель. Потім ми відпливемо. Ми можемо заплатити за все...

— Де решта екіпажу?

— Не знаю. На борту. Гадаю, вони на борту.

Священник знову запитав старосту, той відповідав і показував у кінець села, щось довго пояснював. Священник розвернувся до Блекторна:

— Тут розпинають злочинців, штурмане. Ви помрете. Даймьо приїде із самураями. Нехай Бог змилується над вами.

— Хто такий даймьо?

— Феодал. Ця провінція у його власності. Як ви тут опинилися?

— А самураї?

— Воїни, бійці, члени касти воїнів, — роздратування священника наростало. — Звідки ви і хто?

— Не впізнаю акцент, — сказав Блекторн, щоб вивести його з рівноваги. — Ви іспанець?

— Португалець, — спалахнув священник, проковтнувши наживку. — Я ж казав, я отець Себастіо з Португалії. Де ви так добре вчили португальську, га?

— Але ж Португалія та Іспанія тепер одна країна, — шпигнув його Блекторн. — У вас один король.

— Ми — окрема країна. Ми — інший народ. Так було завжди. Ми ходимо під власним прапором. Маємо власні заморські володіння, саме так, власні. Король Філіп погодився із цим, коли вкрав мою країну, — отцеві Себастіо вартувало зусиль контролювати себе, його пальці тремтіли. — Він захопив мою країну силою зброї двадцять років тому! Його бійці й те породження диявола — іспанський тиран, герцог Альба, — вони розгромили нашого справжнього короля. *Que va!** Тепер править син Філіпа, але він так само не наш справжній король. Скоро ми знову матимемо власного короля.

Він злісно додав:

— Вам відомо, що це правда. Те, що диявол Альба зробив з вашою країною, — те саме він зробив і з моєю.

* «Та що ти! Ще чого!» (*isp.*) — вираз здивування або заперечення.